

Landbrukstjenester Akershus

Akershus Bondelag og lokale faglag
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Politiske fylkespartier
Lokale landbrukskontor i Akershus

Hvam. 09.10.2014

Vedrørende høring av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Styret i Landbrukstjenester Akershus ser med stor bekymring på de foreslåtte endringer for utbetaling av avløsertilskudd. Viser til vedlagt skriv fra Norske Landbrukstjenester og vil for Akershus sin del legge til følgende:

Husdyrbruket i Akershus har gjennom de siste årene gjennomgått en drastisk forandring. Mange har sluttet med dyr og det gjenværende husdyrbruket har gjennomgått en vesentlig strukturendring. Dette betyr at trenden er færre og større besetninger og ikke minst at det er langt mellom bruk med husdyr. Et slikt landbruk er sårbart når det inntreffer sykdom. Kompetanse i nærområdet er fraværende og man er helt avhengig av at det er et apparat som kan skaffe tilveie hjelp med den rette kompetanse raskt.

I et fylke som Akershus er det derfor svært viktig å opprettholde en landbruksvikarordning som fungerer. Skal Landbrukstjenester Akershus fortsette å administrere denne ordningen må det ut i fra de beskrevne forhold også være en avløserordning som fungerer.

Skal tilskuddet ikke lenger være øremerket avløser i husdyrbruket og ikke lenger være et arbeidstaker/arbeidsgiverforhold, er vi redd for at mye av den avløsertjenesten som vi i dag administrerer faller bort.

Da blir mye av sikkerhetsnettet ved akutt sykdom borte og likeledes grunnlaget for å administrere landbruksvikarordningen. Skal den fungere må det være en administrasjon som er sysselsatt på heltid pluss at det er en alltid tilstedeværende vaktordning. Pr. i dag er det kun Landbrukstjenester Akershus som kan påta seg dette.

Med dagens ordning hvor avløsertilskuddet er øremerket avløsning, har vi en god mulighet til å opprettholde en Landbrukstjeneste som kan påta seg arbeidsgiveransvar for avløser og samtidig administrere landbruksvikarordningen på en god måte. Skape beredskap og trygghet for landbruket i Akershus.

Jon Tore Beitnes
Styreleder

Kjerstin Østlie Thesen
Daglig leder

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 14/536

Vår ref.: LMD 2014/FA1

Dato.: 2. oktober 2014

Vedrørende høring av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

--

Velfungerende velferdsordninger er en forutsetning for et landbruk over hele landet. Erfaringer viser at dette er et viktig moment for både rekruttering til næringen, og for at utøvere skal bli værende i næringen. Muligheter for å få fri, ta seg ferie og ikke minst ha tilgang til hjelp dersom man blir syk, er viktige faktorer for trivsel som bonde og for dyrevelferden.

Staten og næringen har i over 30 år hatt et godt samarbeid for å bygge opp en god avløserordning, gjennom avløserlagene. Norske Landbrukstenester (NLT) er medlems-/interesseorganisasjon for avløserlagene og organiserer i dag som godt som alle avløserlag. Gjennom målrettet arbeidet har vi blant annet oppnådd følgende;

- Landsdekkende Landbruksvikarordning.
 - I den kommunale ordningen i 2008 tilbød 150 kommuner landbruksvikar.
 - I dag er det 240 årsverk fordelt på ca. 400 kommuner.
- Tilgang til kvalifisert og stabil arbeidskraft.
 - Helårsstillinger.
 - Statusheving av avløseryrket og god personalbehandling.
 - Garantist mot sosial dumping.
 - Kurstilbud for ansatte.
- Beredskap ved sykdom og kriser.
 - Dekker 350-400 årsverk sykdomsavløsning i tillegg til 240 årsverk med landbruksvikar.
 - Forskutterer avløserutgifter for bonden.
- Effektiv og rasjonell forvaltning av velferdsordningene.
 - Innrapporteringer og dokumentasjon kommer fra 100 lag, i stedet for 15.800 enkeltbrukere.

Signaler og innspill som er kommet fra regjeringen/departementet i år kan være med på å rive ned det tilbudet som er bygd opp, og det er tre forhold som vi vil ta opp i vårt høringsvar.

1. **Avløsertilskudd ferie/fritid er et øremerket tilskudd og det er viktig at ordningen fortsatt er en refusjonsordning, som signalisert i høringsnotatet. Det er positivt at departementet ser viktigheten av dokumentasjonskravet. Om ikke kan konsekvensene bli;**

- Dårlig likviditet vil føre til nedprioritering av ferie/fritid, som igjen fører til mer slitasje og større behov for sykdomsavløsning hos bonden.
- Dårligere tilgang til kvalifisert arbeidskraft.
- Tilskuddet kan forsvinne fra grønn boks i WTO.

2. I ny forskrift skal det åpnes opp for at det skal kunne kjøpes avløsertjenester fra andre foretak enn avløserlag/-ring. Så lenge tjenesten knytter seg til jordbruksforetakets husdyrdrift, blir det dermed opp til foretaket selv - på samme måte som om avløseren hadde vært ansatt i foretaket - å bestemme hva slags avløsertjenester man har bruk for.
- Hvem har ansvaret for beredskapen?
 - Avløserlagene har i dag forpliktet seg til å stille kvalifisert arbeidskraft ved sykdom og kriser. 240 årsverk blir dekket igjennom landbruksvikarordningen, og 350-400 årsverk utenom. For å kunne stille denne beredskapen er vi avhengig av tilgang på kvalifisert arbeidskraft. Dette forutsetter jevn sysselsetting ved ferie/fritid, noe som kan bli vanskelig ved en omlegging.
 - Vil andre få samme forpliktelse til å stille beredskap ved sykdom og kriser?
 - Er det tenkt på dyrevelferden?
 - Hvordan sikres det at tilskuddet går til avløsning?
 - Fakturerbare tjenester skal knytte seg til jordbruksforetakets husdyrdrift, men det er opp til den enkelte å bestemme hva dette er. Vi er redd for at ferie/fritid vil gå på bekostning av andre tjenester bonden leier hjelp til, noe som i neste omgang fører til mer sykdom og kriser.
 - Det stilles ikke lengre krav til et arbeidsgiver-/arbeidstakerforhold.
 - Hvordan skal disse utgiftene dokumenteres?
 - Forskrift for produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning bør ikke slås sammen. Krav til endringer i produksjonstilskudd, kan og på sikt føre til krav om kutt/endringer i avløsertilskuddet (WTO). Det er mer naturlig at forskrift for avløsning ferie/fritid og forskrift for avløsning sykdom er slått sammen i en forskrift, som i dag. Tilskudd til ferie/fritid og tilskudd ved sykdom går begge inn under velferdsordninger og hører sammen.
 - Andre mulige konsekvenser.
 - Sosial dumping.
 - Tapte inntekter til staten på blant annet arbeidsgiveravgift og skatt.
3. Bestemmelsen om avløserlag som egne tilskuddsmottakere er besluttet avvirket
- Departementet mener at dette avviker fra andre tilskuddsordninger, men avløsertilskuddet er øremerket avløsning og avviker dermed fra andre tilskudd.
 - Dette er i dag en frivillig ordning der over 60 % av medlemmene i lagene ønsker at dette skal overføres til laget.
 - Lagene forskutterer i dag utgifter til sykdomsavløsning for medlemmene inntil de blir refundert. For den enkelte bonde er dette store utgifter å forskuttere i en presset økonomisk situasjon. Med dårligere likviditet i lagene vil det bli problematisk å fortsette med denne forskutteringen.
 - I tillegg har lagene i dag mulighet til å hjelpe nyetablerte i en oppstartsfasen for å sikre at de får ferie/fritid. Dette er det anledning til så lenge man vet at refusjonen kommer inn til laget i ettertid.

Med hilsen
Norske Landbrukstenester

Frode Alfarnes
Daglig leder

Harald Lie
Styreleder